

Het Sliedrechts Dialect (604)

Reacties:

K. Lissenburg - van Genderen. Weresteijn 72. Tel.0184 – 415368.

Emailadres: basenkorrielissenburg@historie-sliedrecht.nl

Baggeraers moddere wad af

Blubberspêete spettere in 't rond. Volle emmers glibberig glanzende prut komme snokkend en schommelend as een onaaendig dansende ketting van diep op d'n bôdjem opgeschraopt voorbij. " 't Is een fijn grondjie" zegt de meulebaos, " 't baggert om te scheure". As êene lange zwarte streep kruipt de emmerlaaiding omhông om med een grôte klap op de bovetuimelaer (vijfkant) over de kop te slaon en uitêen te spêete in de waoge, om viao de stortbak in de naestzij de meule gelege elevaoterbak te plonze. Heen en weer en vooruit, zô gaot 't hêel d'n dag deur. Mè behulp van (zij)lierdraeje die aan ankers of meerpaole vastzitte, wordt 't schip van stuurboord naer bakboord en aanderson getrokke. Nae ieder sneechie gaot de meule een stuksie vooruit en kan 't hêele gebeure in tegegestelde richting plaetsvinde. Langzaomaan raokt d'n bak voller en volder, totdà die over begint te lôope. "Volle bak", roept de meulebaos, "Over die klep" en d'n achterman doet wat 'r van hum gevraegd wordt. De bak aan de aanderen kant van de meule is aan de beurt om gelaoje te worde. 't Stuurmannechie van de sleebôot gooit een waareplijn naer de bakkeschipper voorop en die haolt zô de sleeptros aan boord en leet 'm om de grôoten bolder. De bakkeschippers hen d'r aaige meerdraeje waermee ze aan de meule vastlagge ondertusse al losgegooid. De kapitaain van de sleebôot zet de schroef d'r in, geef volle porrie en langzaam scheert d'n bak vol modder van langsij de meule, op weg naer de perszuiger.

Schofte

't Is nog een hêel endjie vaere van de meule naer de perszuiger. As t'r veul vaert is, dan hen de bakschippers d'r hande vol om een bietjie recht achter de sleeboot te blijve hange. Veraan oplôopers lijke wel aan de kop van d'n bak te wille trekke in 't v'rbijvaere, waerdeur d'n bak grôte haole neemt en achter de sleebôot giert. 't Is aamel ellebogestôom en bij tije mot 'r wel is een voetjie bijgezet worde in een spêek van 't stuurwiel om een bietjie roer te kanne geve. De gangboorde van d'n bak worre tijdes de sleep schôngemaakt, d'r wor een baksie gezet en gedronke en d'r wor voor de prak gezurregd. Omstebeurte wordt 'r geschoft as 't nôddig is, mor as 't eeffies kan dan doen de bakschippers 't netuurlijk saome gelijk. Aan boord van de meule en de zuiger hen ze een kok die voor hêel de ploeg kookt, mor daer draaie ze gewoon deur tusse de middag. In een paor ploegchies komt de bemanning schofte en losse ze mekaor een hortie af. Ok de kok komt dan een pôsje aan dek meehellepe. Voor 't ongemak wordt 'r een bietjie lôon extrao betaold in de vurrem van: deurdraaipremie. 't Beurt zat dà ze de prak 'n hortie motte laete staon, omdat 'r gaauw 'n vuiltje van de emmers gehaald mot, of dat 'r êen of aor obstaekel in de zuigpijp vast blijf zitte. Gaauw je klompe of laerze aan, holle naer vore en as de gesmeerde bliksem 't ongemak verhellepe. Hande overnieuw wasse en hupsekee, vedder met de maoltijd voordat 't ete hêemel koud is. 't Is netuurlijk wel een dot ongemak, mor vaak zat is 't toch de moeite waerd, bevôdbeld azzie flink in de matschudding zit. Aal dat opgebaggerde ouwe ijzer en anderande metaole schrôot, wor op een hôop onder d'n bok gegooid en om de zôovel tijd aan een oudijzerboer verkocht. Somtije kan 't aerdig oplôope, zekers azzie in de buurt van een scheepswurref mò weze of in haoves waer veul wor overgeslaoge vanuit zêebôte in lichters.

Zuige en perse

Nae een paor uurties vaere komt d'n bak aan bij de perszuiger. Met de verhaolier draaie ze daer de legen bak van onder ze zuigpijp vandaen en zô wordt 'r plek gemaakt voor een

nieuwe vollen bak. Med aal d'r stuurmanskunst manoeuvreere de sleebôôtkapitaain en d'n bakkeschipper dien logge modderschuit naest de zuiger. De man voorop geef z'n meerdraed aan 'n dekknechie op de zuiger en as d'n draed rond d'n bolder leet, dan geeft ie gaauw een paor slaoge rond z'n aaige bolder en zô wordt d'n bak afgestopt, wad aaltijd toch 'n riskant waareksie blijft. De verhaoldraed van de zuiger gaot 'r op en as d'n bak goed leet, kan 't leegzuige beginne. De zuigbaos laet de zuigpijp in d'n beun van de bak zakke en de zuigperspomp wordt in waareking gesteld. D'n dunne modderslobber verdwijnt as eerste deur de zuigmond en gaot viao een pijplaaiding naer 't stort. In dut geval is 't aailijk nie meer as een grôôt waailand waer ze een flinke hôtege kaoi grond omhene hebbe gezet. Aareges in een hoek van 't stort, vlakbij een afwaoteringsslôôt, hen ze een soortement overlôöp gemaakt. Ze noeme dat de waoterkist. Deur daer as 't waere kistplanke in te plaetse of uit te haole kanne ze 't waoterpaail in die grôte pit beheerse. As t'n dunne prut temet uit d'n bak verdwene is, dan zet de zuigbaos êên of twêê grôte waoterkenonne bij om 't mengsel van grond en waoter dun genogt te maoke zôdat 't verwaarekbaor blijft. 't Leegmaoke van d'n bak gao veul vlugger dan 't volbaggere, in een paor minute is hêel d'n beun onder de pijp deur gehaold. Tellekes as t'n bak ietsies vooruit mot, dan trek de zuigbaos aan d'n bel om de bakkeschippers d'r attent op te maoke dat 'r verhaold mò worre. 't Steekend wor een bietje gevierd en 't aandere end strak gehaold. As 't veer genogt is geef de schipper weer een klap op t'n bel en legge de bakkeschippers med een haaleve steek op de bolderpen d'r draeje weer vast.

Mazzel en matschudding

Omdat 'r nog gêên nieuwe gelaojen bak in 't zicht is, zou ie je aaige kanne voorstelle dad iederêên 'n blaesie zou neme, mor neeje hoor. De bakkeschippers trekke 'n paor lieslaerze aan en gaon deur de lege beun, omdà ze gezien hebbe dat de zuiger nied aal de matschudding d'r uit het wete te krijge. Op de zuiger gaot de stêênekist ope, want daer kan soms ok hêel wad onverwachs inzitte. Mêêstal zijn 't bezaltkaaie en bonke hout, mor vaok zat beurt 't nog wel is dat 'r ouwe munte of van dat soort dinger tusse 't klaaine ijzer en rommelderij te vinge is. Minder leuk is 't azzie 'n bom of grenaot tegekومت, mor ok dat hoort d'r bij en aalles went.

Ja, zô wier d'r hêel wad aan- en afgemodderd aan boord van die baggerschepe, mor 't is nou bekant aamel verleeje tijd. 't Geknars en geknierep van meules is bekant naareges meer te hore en 't hêele circus van bakke en bôte ving ie ok nie meer trug. Mooie herinneringe, die hen we nog zat, mor van nostalgie kan de pijp nie rôoke en daer kanne me gêên brôôd voor kôôpe, jammergenogt.

Huib Kraaijeveld

P.S. Op onze website www.historie-sliedrecht.nl is ok aander verêênigingsnieuws te vinge, zôas deuze maond de stambôôme van de families Volker (nieuw) en Mes in de "Genealogische Grabbelton" en nieuws over de nieuwe videoband en DVD van Baonhoek tot aan de Grote Kaark...